

Täydennys kanteluun oikeuskanslerille

Kantelija: Jouni Luukkainen

Kantelu, josta on kyse: Oikeuskanslerille Väestörekisterikeskuksen lomakkeista tekemäni kantelu, jonka allekirjoitin ja jätin eilen 14.10.2004.

Asian kuvaus: Tähän kohtaan lisään seuraavan.

Vasta tarkastelemieni lomakkeiden uusissa versioissa marraskuussa 2003 lukee ”Huoltajan (huoltajien) allekirjoitus”; sitä ennen 1.8.2003 käyttöön tulleissa lomakkeissa luki ”Huoltajan allekirjoitus”. Alkuperäiset versiot olivat siis kaikin tavoin sopimattomia huoltajien yhteiselle ilmoitukselle lapsen eroamisesta uskonnollisesta yhdyskunnasta tai liittymisestä uskonnolliseen yhdyskuntaan.

On myös huomattava, että kuitenkin jo vanhan lain aikana tällainen tilanne oli mahdollinen: lapsen uskonnolliseen asemaan saattoi tulla muutos isän ja äidin sopiessa, että lapsi seuraakin uskonnollisen asemansa suhteen toista vanhempaansa kuin oli seurannut siihen asti (toisaalta uskonnolliseen yhdyskuntaan liittymisessä ei seuraamisautomaattikka välttämättä toiminut; saattoivathan vastaanottaja tai liittyjäkin panna vastaan).

Samoin jo vanhan uskonnonvapauslain aikana uskonnollisiin yhdyskuntiin kuulumattomien huoltajien (uskonnollisiin yhdyskuntiin kuulumaton) lapsi saatettiin panna evankelis-luterilaiseen uskonnonopetukseen; tällaisen päätöksen seuraukset lapselle eivät mitenkään eronneet niistä seurauksista lapselle, jotka johtuivat lain tähden lapsen liittämistä evankelis-luterilaisen kirkon jäseneksi. Valtaosalle uskonnollisiin yhdyskuntiin kuulumattomilla lapsilla olikin tämä kohtalo. Sen sijaan, että kouluja olisi kielletty opettamasta uskontoa näille lapsille, uskonnonopetuksesta piti alunperin jopa anoa vapautusta; vasta myöhemmin riitti pelkkä ilmoitus, mutta toisaalta ilmoitus myös vaadittiin.

Siis jo vanhan uskonnonvapauslain aikana oli riittämiin sellaisia erimerkkejä, jotka vastasivat sitä nykyistä säännöstä, että huoltajat päättävät lapsen uskonnollisesta asemasta. Mutta Vrk ei kai ollut kuullutkaan näistä esimerkeistä ryhtyessään uuden uskonnonvapauslain tähden uusia lomakkeita laatimaan.

Puolusteluksi ei riitä myöskään se, että lomakkeet olisi laadittu toimimaan kunnolla vain jossain otaksutusti yleisimmässä tilanteessa. Mitään tuollaisia otaksunia ei Vrk saisi tehdä; tilanteitahan voi olla mitä erilaisimpia, ja nimenomaan huoltajat ottavat ne huomioon. Vaatimani lomakkeet toimisivat kaikissa tilanteissa.

Toivon oikeuskanslerin tekevän seuraavaa: Tämän kohdan täsmennän seuraavaan muotoon.

1) Toivon oikeuskanslerin tutkivan, olisivatko vaatimani lomakkeet asianmukaisempia kuin Väestörekisterikeskuksen nykyiset lomakkeet, kuten ne mielestäni olisivat.

2) Toivon oikeuskanslerin tutkivan, olisivatko Väestörekisterikeskuksen nykyiset lomakkeet jopa harhaanjohtavia ja ihmisten näkemystä rajoittavia, kuten itse näen.

3) Toivon oikeuskanslerin tutkivan, onko Väestörekisterikeskus lomakeasiassa toiminut tavalla, joka osoittaa kyvyttömyyttä tai haluttomuutta ymmärtää lomakkeiden tasolle vietynä uutta uskonnonvapauslakia.

4) Toivon oikeuskanslerin tutkivan, onko Väestörekisterikeskus jopa tietoisesti toiminut uuden uskonnonvapauslain juurtumista vastaan. Huomautan, että tällainen selviäisi kenties vain haastattelemalla Vrk:n virkamiehiä.

Helsinki, pe 15.10.2004